

DarjaTRIVAN

Dan za psihoterapijo Slovenskega inštituta za psihoterapijo

Centri za psihoterapijo včeraj, danes, jutri

9. aprila 2011 se je v dvorani Karantanija hotela Lev v Ljubljani odvijalo prvo strokovno srečanje sodelavk/cev in študentk/ov Slovenskega inštituta za psihoterapijo (SIP) in Univerze Sigmunda Freuda (SFU) z naslovom Dan za psihoterapijo z namenom, predstaviti dejavnost centrov za psihoterapijo v Ljubljani, Mariboru in Celju, izmenjati izkušnje in znanja sodelavcev, oblikovati skupni koncept delovanja vseh centrov ter širiti prepoznavnost SIP in SFU v Sloveniji. Kot predavatelj je sodeloval tudi gost iz tujine Heinz Laubreuter, soustanovitelj in kancler SFU, psihoterapevt, učni terapevt in supervizor na Inštitutu za geštalt terapijo na Dunaju, od leta 2001 tudi predsednik Odbora za psihoterapevtsko oskrbo na Dunaju.

Čez sto udeležencev je s pesmijo Nevidni pozdravil raper Rok Trkaj, s pozdravnim govorom pa nadaljeval Miran Možina, vodja programskega odbora Dneva za psihoterapijo. Na duhovit način je s pomočjo metafore »okužbe z virusom SFU« opisal razvoj projekta fakultetnega študija psihoterapije v Sloveniji, ki se je od izvirnega »kliconosca« prof. dr. Alfreda Pritza, rektorja SFU, in najožjega sodelavca Heinza Laubreuterja prenesel na mag. Janka Bohaka, le ta pa je »okužbo« razširil v Sloveniji. Pri tem je prišlo do mutacije virusa SFU v virus SKZP in končno SIP. Le ta je bil v začetku leta 2008 krivec za rojstvo ideje o centrih za psihoterapijo SIP, ki so se nato postopoma razvili v Ljubljani, Mariboru in Celju. Osrednja dejavnost le teh se je razvijala v smeri ponudbe psihoterapije in psihosocialne pomoči, pomembni pa so postali tudi kot učne baze za sodelavce in študente psihoterapije. Postopno naj bi preko raziskav, izobraževanj, publikacij in interdisciplinarnega dialoga med različnimi psihoterapevtskimi pristopi prispevali k razvoju psihoterapije kot samostojnega poklica in avtonomne akademske discipline v Sloveniji.

V uvodnem plenarnem predavanju je Lan Pečjak, direktor SIP, predstavil osrednjo temo srečanja, začenši s centri za psihoterapijo »včeraj«, ki so zahtevali predvsem veliko vložka za promocijo novega koncepta, ki med drugim zahteva preseganje zmotnih in zavirajočih idej o tem, kateri psihoterapevtski pristop je boljši in bolj učinkovit, katera izobrazba na tem področju omogoča kompetentno opravljanje psihoterapevtske dejavnosti, itd. Centri za psihoterapijo »danes« omogočajo izvajanje prakse specializantom psihoterapije in prostor za srečevanje na različnih strokovnih ravneh (intervizije, supervizije, predavanja, delavnice in različni drugi programi). Prav tako omogočajo povezovanje psihoterapevtov iz različnih pristopov, oblikovanje etičnih in strokovnih normativov za uporabnike psihoterapevtskih storitev, nastale na podlagi evropskih naprednejših praks, in nenazadnje razvoj baz podatkov za raziskave. Centri za psihoterapijo »jutri« niso vezani na fizični prostor, temveč gre bolj za združevanje izvajalcev psihoterapevtskih storitev, raziskovalcev, strokovnjakov ter psihoterapevtov in specializantov v okviru lokalnih iniciativ in na nivoju nacionalne iniciative SIP, ki s tem prispeva k razvoju psihoterapije kot samostojnega poklica in avtonomne akademske discipline. Še posebno je le-ta pomembna v Slo-

veniji, saj premočno zaostajamo predvsem za državami zahodne Evrope in potrebe v slovenskem prostoru to še kako opravičujejo, če ne celo zahtevajo. Dodal je, da je SIP še vedno šibek in ranljiv, predvsem z vidika akademskih zahtev, ki jih je potrebno izpolniti za razvoj psihoterapevtske znanosti ter da odgovornost ni majhna in se je ne da na hitro uresničiti.

Sledilo je plenarno predavanje gosta Heinza Laubreuterja in predstavitev ambulate SFU, od njene ustanovitve v letu 2005 do danes, ko predstavlja najbolj popularno psihoterapevtsko ambulanto na Dunaju. Na organizacijskem nivoju so zastopane različne psihoterapevtske metode in oblike dela z ljudmi: individualna, terapija za pare, družinska terapija, kratkotrajna in dolgotrajna psihoterapija, sprostivne tehnike, coaching, različne oblike skupin – psihoterapevtske, skupine za samopomoč pod vodstvom ekspertov, skupine za svojce itd. Prav tako so zastopani različni psihoterapevtski pristopi: psihoanaliza, transakcijska analiza, psihodrama, sistemska družinska terapija, hipnoterapija, na klienta usmerjena psihoterapija, logoterapija, NLPt, vedenjska terapija, integrativna gestalt terapija idr. Posebnost ambulate je tudi nudenje psihoterapevtskih storitev v številnih jezikih npr. angleščina, francoščina, italijanščina, japonščina, hrvaščina, bosanščina, poljščina, švedščina, srbsčina, španščina, portugalščina, madžarščina, slovaščina, ruščina, korejščina, romunščina, češčina itn. Plačilo terapije je urejeno glede na dohodek in je za ljudi z nizkimi prihodki brezplačno. Prvi obisk je vedno brezplačen. Delo ambulate sofinancirajo zavarovalnice po posebnih pogodbah, saj je v Avstriji psihoterapija od leta 1990 zakonsko reguliran poklic, zavarovalnice pa psihoterapevtom (nekje od leta 2000) plačujejo psihoterapevtske storitve.

Slika 1: Sodelujoči na Dnevu za psihoterapijo z gostom Heinzem Laubreuterjem, ki je predstavil ambulanto SFU. SFU (od leve sedijo Melita Bolčina, Heinz Laubreuter, Lan Pečjak, Miran Možina, Miha Černetič in Darja Trivan).

V drugem plenarnem predavanju z naslovom Kako naj pridem do klientov in projektov, je Darja Trivan, koordinatorka centrov za psihoterapijo, predstavila delovanje centrov, telefonsko linijo Psihoterapija.fon, sistem naročanja in dodeljevanja klientov. Trenutno na centrih sodeluje 19 psihoterapevtov in 42 specializantov pod supervizijo. V letu 2009 je na centre poklicalo 52 klicancev, v letu 2010 pa 202. Najpogostejši klicanci sodijo v starostno skupino od 21 do 30 let, sledijo ji od 31 do 40. Dve tretjini je bilo klicalk, tretjina pa klicancev, od tega 64 % klicev zaradi osebnih stisk, 20 % zaradi partnerskih in 6 % zaradi družinskih težav. V letu 2010 se je za psihoterapevtski proces odločilo 141 klicancev in opravljenih je bilo skupno 3728 terapevtskih ur (v Ljubljani 2133, v Mariboru 1039 in v Celju 566 ur). Na centrih za psihoterapijo so se oz. se izvajajo tudi projekti kot: "Psihoterapija za boljše življenje", namenjena študentom slovenskih univerz, Program psihoterapevtskih storitev za socialno šibkejšo, Pogum - društvo za dostojanstvo pri delu, Projekt Resocializacija zapornikov, Centri za psihoterapijo kot psihosocialne ustanove za prakso. Ob koncu je odprla teme za popoldanske diskusijske skupine in sicer: Lastna praksa ali delo na centrih, sistem dodeljevanja klientov, možnosti dela s klienti za specializante, iskanje projektov, oblikovanje psihoterapevtskih skupin ter možnosti prakse na centrih v Celju in Mariboru.

Miha Černetič je v zadnjem plenarnem predavanju predstavil raziskovalno dejavnost kot integralni del sodobne psihoterapije, ki postaja *conditio sine qua non* za njen razvoj, prepričljivost in umeščenost v družbi nasploh. Po drugi strani je raziskovanje psihoterapije v Sloveniji še v povojih. Mreža centrov za psihoterapijo, ki deluje v okviru SIP in že v obstoječi fazi razvoja pokriva večino ozemlja države, predstavlja velik potencial tudi za raziskovalno dejavnost slovenskih psihoterapevtov ter s tem za razvoj raziskovanja v slovenski psihoterapiji in krepitev le-te kot znanosti in stroke. Orisal je izhodiščno shemo za razvoj raziskovanja na centrih za psihoterapijo in odgovoril na vprašanja, zakaj sploh raziskovati na področju psihoterapije in na centrih za psihoterapijo, kaj raziskovati (glavne smeri preučevanja) ter na kakšen način oz. s kakšnimi metodami, pristopi. Prikazal je tudi dosedanje raziskovalno dejavnost v okviru SIP.

Sledili so vzporedni dogodki, na katerih so sodelavci predstavili delavnice in prikaze primerov: Damijana Voglar - Kreativni mediji v psihoterapiji, Dea Hrvatin – Ogled video posnetka o hipnoterapiji, Mateja Hajšek – Kepa pepela: prikaz primera psihoanalitične obravnave, Iztok Zver - Psihoterapevtski proces skozi oči pacientov z različnimi osebnostnimi strukturami, Romana Kebe – Predstavitel primeri odnosne travme, Urška Battelino – Prikaz primera psihoanalitične psihoterapije, Meta Furlani – Prikaz primera psihoterapije, Damijan Sever - Primer psihoanalitično usmerjene terapije pri klientki z mejno osebnostno strukturo, Branko Horvat – Stik z nezavednim pacienta preko sanjskega jezika, Ljudmila Brezigar – Rojstvo novega odnosa in Darja Roškar, ki je predstavila sistemsko družinsko terapijo na primeru obravnave družine.

V popoldanskem dnevu je sledila okrogla miza, ki sta jo vodila moderatorja Miran Možina ter Igor Okorn, in je temeljila na raziskavi o izobraževanju za poklic psihoterapevta in o psihoterapevtski praksi specializantov pod supervizijo. Raziskava fakultetnega študija psihoterapije SFU v Sloveniji in specialističnih študijev za posamezne pristope, ki potekajo v okviru SIP, je bila izvedena v vseh petih generacijah študentov. Zajela je tudi učitelje, učne terapevte in supervizorje, ki delujejo bodisi v okviru SFU ali SIP, pa tudi zunanje supervizorje iz raznih psihoterapevtskih društev in inštitutov. Udeleženci okrogle mize so podali osebno izkušnjo vstopa v svet psihoterapevtskega poklica, ki poleg teoretičnega izobraževanja predstavlja dva ključna procesa - lastno psihoterapevtsko izkušnjo študenta in psihoterapevtsko prakso s klienti pod supervizijo. Podali so izkušnje z delom s klienti v različnih fazah in skozi prizmo različnih pristopov, predvsem pa skozi različna lastna doživljanja.

Srečanje se je nadaljevalo v diskusijski skupini, v kateri so sodelovali vodje centrov, strokovni vodje centrov in najaktivnejši sodelavci. Podelili so lastne izkušnje vključevanja in dela na centrih, dileme glede odločitve za lastno prakso ali sodelovanje na centrih, možnosti sodelovanja na raznih razpisih in skupnih projektih, pa tudi možnosti in potrebe po ustanavljanju novih centrov. Živahne diskusije so se ob koncu strnile v misel, ki jo je izrazila Ljudmila Brezigar, da »posameznik res lahko gre hitreje, vendar skupaj lahko pridemo dlje«.

Slika 2: Udeleženci Dneva za psihoterapijo